

Maaseutuverkoston Tulevaisuuden maaseutuyrittäjyys –työryhmä

Toimintasuunnitelma 2017-2018

Mikä on ryhmän tavoite?

Teemaryhmän tavoitteena on ravistella maaseudun yrittäjyyden nykykäytäntöjä, luoda ja koota ajatuksia uusista liiketoimintamuodoista sekä -tavoista. Tavoitteena on myös kytkeä maaseudun monipuolinen yrittäjyys yhteiskunnan muutokseen ja löytää yrittäjille ne mahdollisuudet, joita muutokset tarjoavat.

Ryhmän kokoonpano

Koordinaatioryhmä:

- Pj. Marko Mäki-Hakola, MTK
 - Joel Karlsson ja Juha-Matti Markkola, Verkostopalvelut
 - Juuso Kalliokoski, MMM
 - Reijo Martikainen, Mavi
 - Petri Rinne, SYTY/Leader
 - Harri Paloheimo, Coreorient
 - Maarit Tiittanen, Punkalaitumen kunta
 - Petri Malinen, Suomen Yrittäjät
- Mäki-Hakola, Markkola sekä Karlsson vastaavat yleisvalmistelusta

Työryhmä voi tarvittaessa perustaa erillisiä ad hoc -ryhmiä.

Toimintatapa

Ryhmä hakee yrittäjille tapoja löytää uusia kumppaneita ja ratkoo olemassa olevia ongelmia. Työvälineitä ovat ainakin seminaarit, verkostotapahtumat, viestintä, hyvien esimerkkien etsiminen ja välittäminen sekä kv-työ. Keskeisessä asemassa ovat työryhmän työhön osallistuvat teemakohtaiset asiantuntijat. Työryhmä käyttää asiakohtaisia ad hoc -ryhmiä eli toimintamalli on aihepiirien mukaan elävä verkosto. Nämä kokoontuvat sekä fyysisesti että verkkotyökalujen avulla. Ryhmä tullaan kytkemään myös kiinteästi ENRD:n yrittäjyyden teemaryhmään, jossa on hyvä suomalaisedustus. Ryhmän työllä on vahva kytkentä maaseutuohjelmaan.

Työryhmä hyödyntää myös MANEn verkostoja ja tekee sen kanssa yhteistyötä.

Teemaryhmän työ kytketään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja samalla tuoda ratkaisuja yrittäjyyden edistämiseksi. TEM:n yrittäjyyspaketti sekä MANE:n yrittäjyyskannanotto

analysoidaan ryhmän työn pohjaksi. Tulevia kasvupalveluja (maakunnissa) pohditaan maaseudun yrittäjien näkökulmasta sekä mietitään menetelmällisesti, miten tunnistamme tulevaisuuden maaseutuyrittäjyyden kannalta mielenkiintoiset ilmiöt, joita nostetaan keskusteluun joko perinteisillä seminaareilla tai muulla tavoin.

Toimenpiteet 2017

Työryhmä pyrkii toimimaan joustavasti ja reagoimaan ripeästi esiin nousseisiin asioihin. Ryhmä täydentää toimintasuunnitelmaa vuoden 2017 loppupuolella.

Ryhmän työn pohjaksi tehdään avoin **verkkokysely** maaseudun yrittämisen tulevaisuuden mahdollisuuksista, ratkaistavista asioista ja kumppanuuksista

- Toteutettu tammi-helmikuussa 2017
- Kyselyssä esiin nousseita asioita:
 - Jakamistalous, yhteisötalous
 - Digitalisaation mahdollisuudet
 - Rahoituskysymykset
 - Sektorikohtaiset asiat: esim. maaseutumatkailu
 - Yhteiskunnallinen yrittäjyys, SOTE-uudistuksen mahdollisuudet
 - Kiinnostus kv-esimerkkeihin
 - Käytännön työkalut yrittäjyyden edistämiseen

Maaseudun yritystuet 30-v. **juhlaseminaari**. Seminaarissa aikaansaannosten juhlimisen lisäksi luodetaan tulevaisuuden maaseutuyrittämistä.

Erillistavoite: Saada tietoa, mikä on ollut yritystukien vaikuttavuus. Tehdä konkreettisia ehdotuksia, miten vaikuttavuutta tulisi parantaa. Syntyneitä aineistoa voidaan käyttää tulevan ohjelmakauden valmistelussa

- MMM teettää selvityksen yritystukien vaikuttavuudesta. Tämä selvitys on seminaarin yksi pääsisällöistä.
- Yritysesimerkkejä: mitä tuetuille yrityksille kuuluu tänään?
- Konkreettiset ideat ja ehdotukset, miten vaikuttavuutta saadaan parannettua.
- Visiointia: missä tilanne on 30 vuoden kuluttua?
- Toteutus: 8/2017

Maaseutuparlamentissa 2.9. **työpaja:** Yrittäminen maaseudulla tulevaisuudessa. Työpajassa pääpaino nuorissa yrittäjissä ja vetovastuu mahdollisesti maaseutunuorilla. Teemaryhmä olisi mukana myös muiden työpajojen toteuttamisessa. Näitä voisivat olla 4H:n ehdottama maaseudulla asuminen, työllistyminen ja yrittäminen - mitä nuoret ajattelevat -työpajassa sekä yrittäjien ehdottamassa Startupit ja Re-Startupit -omistajavaihdokset työpajassa.

Erillistavoite: Nostaa esille maaseudulla tapahtuvan yrittämisen mahdollisuuksia tulevaisuudessa ja nostaa asiaa esille maaseutupoliittisessa keskustelussa.

Maaseudun **Kasvupolku** –sparrausohjelma. Kaksi kiitoratapäivää ja loppuhuipennus Farmari-maatalousnäyttelyssä 16.6.2017

Erillistavoite: Kokeilla, voiko yrityksiä auttaa tämänyyppisten sparrausohjelmien kautta. Muokata ja laajentaa kuvaa maaseudun tapahtuvasta yrittäjyydestä.

- Kasvupolku toteutetaan yhdessä MTK:n, ProAgrian ja Suomen Yrittäjien kanssa. Kasvupolulle on valittu 16 maaseudulla toimivaa yritystä.
<https://www.kasvuopen.fi/tiedotteet/cheddaria-automaattilossi-pohjoisia-yrtteja-kasvuohjelmaan-valikoitui-laaja>
- Kasvupolulle valittuja yrityksiä tarkastellaan myös markkinoinnin ja tarinallistamisen näkökulmasta. Miten tarinat on hyödynnetty markkinoinnissa? Mikä rooli tarinalla on yrityksen menestymisessä?

Perustetaan **rahoituksen ad hoc –ryhmä**

Erillistavoite: Käydään läpi maaseudulla toimivien yritysten rahoitushaasteita ja uusia mahdollisuuksia. Maaseudun yritysten rahoitusvälineiden laajentaminen on yksi työryhmän painopisteistä. Käsittelyssä on laajasti erilaiset rahoitusmahdollisuudet joukkorahoituksesta maaseuturahaston yritystukiin. Tuloksia voidaan hyödyntää myös uuden ohjelmakauden valmistelussa.

- Tavoitteena on löytää pilottikohteita tai tehdä kokeiluja.
- Hyvien käytäntöjen kartoittaminen sekä kotimaassa että ulkomailla.
- Ryhmän tuotoksia hyödynnetään Maaseudun yritystuet –juhlaseminaarissa.
- Petri Malinen ja Marko Mäki-Hakola vastuuhenkilöinä suunnittelevat ad hoc-ryhmän kokoonpanoa ja toimintaa.
- Toteutus: 3/2017-

Teemaryhmä edistää erilaisien **pilottien** syntymistä. Suuret trendit sekä kotimaisen lainsäädännön kehittäminen tarjoavat uusia jakamistalouteen perustuvia mahdollisuuksia maaseudulle. Tästä esimerkkinä maaseudun lähikeskukset (kaikki palvelut yhteen kokoava monipalvelukeskus).

Erillistavoite: Monipalvelukeskuspilotin liikkeelle lähdön edesauttaminen.

- Monipalvelukeskuksen palvelutarjonnan mahdollisuuksien skannaus: mitä mahdollisuuksia on liittää erilaisia palveluita monipalvelukeskuksiin.
- Miten maaseutulähtöisesti pystytään rakentamaan toimivia konsepteja?
- Lähikeskukseen voidaan kytkeä kiinteästi digitaalinen keskus (digital hub). Hyviä esimerkkejä etsitään myös muista EU-maista ja niistä saatua tietoa pyritään levittämään kansallisesti.
- Lähikeskuksen perustamista käsitellään erillisessä työpajassa.
- Toteutus: 4/2017-

Maaseutuyrittäjyyttä edistetään monissa eri maissa maaseudun kehittämissuunnitelmien avulla. Kokoavana toimielimenä on aloittanut ENRD:n teemaryhmä. Kotimainen teemaryhmä järjestää Suomessa ENRD:n **teemaryhmän kokouksen** 18.-19.5. Kokouksessa esitellään hyviä käytäntöjä, mutta myös ongelmakohtia, joihin muista maista voisi löytyä ratkaisu. Työryhmä osallistuu tapaamisen valmisteluun sekä itse tapaamiseen.

Teemaryhmä toimii neutraalina koollekutsujana edistämään yrittäjyyttä järjestämällä toimijoiden **pyöreitä pöytiä**. Pyöreässä pöydässä mietitään, miten nyt hajallaan olevat tahot saisivat yhdessä enemmän voimaa.

- Jatkuvaa toimintaa. Koordinaatioryhmä järjestää tarpeen tullen pyöreän pöydän keskusteluja. Maaseutumatkailun pyöreä pöytä on ensimmäinen valmisteltava.

Vuosi 2018

Lähiuokalogistiikan **toimintamallien löytäminen** on yksi keskeisimmistä pullonkaloista maaseudun yrittämisessä. Teemaryhmä tekee asian suhteen yhteistyötä lähiuokakoordinaatiohankkeen kanssa. Lisäksi ENRD:n kautta haetaan toimivia kv-esimerkkejä.

Maaseudulla on runsaasti potentiaalia startup- sekä innovaatiotoimintaan. Systemaattinen toimintatapa ideoiden jatkotyöstämiseen kuitenkin puuttuu. Teemaryhmä valmistelee maaseutuyrittämisen ajatushautomoa, jonne ideoita voi heittää vielä raakileena. Lisäksi pilottien syntymistä edistetään mm. yritysten ”**törmäystreffillä**”. Tämä tarkoittaa toisilleen uusien kumppaneiden saattamista yhteen miettimään uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Nuoret ja sukupolvenvaihdokset ovat mm. painopisteitä toiminnassa.

Digitalisaation mahdollisuudet ovat rajattomat. Oman toimialan mahdollisuudet ovat kuitenkin vaikeasti miettiä. Ulkopuolisten avulla ideoita voi syntyä nopeasti. Kehitystä vauhdittamaan luodaan **ruralbusinesshack**- maaseutuyrityshäkkäystapahtuma.

- Valmistelu loppuvuodesta 2017
- Toteutus 2018.

Maahanmuuttajatyövoiman hyödyntäminen maaseudun yrityksissä/yrittäjinä sekä viennin tehostamisessa –seminaari

Maaseudun **vajaikäytössä olevien kiinteistöjen** mahdollisuudet uudessa yritystoiminnassa. Teemaryhmä nostaa esiin teemaa.

- Teemaa työstetään 2017 syksyn aikana.
- Toteutus 2018